

Alþingi
Erindi nr. P 139/185
komudagur 9.11.2010

Selfossi, 8. nóvember 2010
1005203 AI

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn Sveitarfélagsins Árborgar um frumvarp til laga um breytingu á barnaverndarlögum nr. 80/2002, með síðari breytingum, þskj. 57 - 56. mál. Lagt fyrir Alþingi á 139. löggjafarþingi 2010-2011.

Málið kom til bæjarstjórnar Árborgar þann 20. október 2010 til umsagnar og var verkefnisstjóra félagslegrar ráðgjafar hjá Fjölskyldumiðstöð Árborgar falið að svara erindinu.

1. Almennar athugasemdir

Almennt séð fagnar Sveitarfélagið Árborg breytingum á barnaverndarlögum og finnst þær vera til bóta og um leið skerpa á þeim lagagreinum sem breytingarnar ná til.

- Sveitarfélagið Árborg harmar þó að ekki hafi verið tekið tillit til áhersluatriðis frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga í 39. gr. frumvarpsins en þar eru lagðar til breytingar á 75. gr. laganna en sú grein fjallar um kostnað vegna fósturbarna. Í breytingunni kemur fram að því sveitarfélagi sem tekur við fósturbarni sé skylt að sjá til þess að skólaskyld börn njóti skólavistar og beri að greiða allan venjubundinn kostnað sem hlýst vegna skólagöngu barns, s.s. vegna skóla og aksturs. Eins og fram kemur í fyrirvara frá fulltrúa Sambands íslenskra sveitarfélaga getur þetta verið mjög íþyngjandi fyrir sveitarfélög og stangast á við þá grundvallarreglu að sveitarfélögum sé ekki skylt að veita íbúum annarra sveitarfélaga þjónustu án endurgjalds. Þetta gæti leitt til þess að heimili sem hafa leyfi til að taka fósturbörn séu ekki vel séð á meðal samfélagsins þar sem því gæti fylgt kostnaður fyrir sveitarfélagið. Það var mikill fengur í álit mennta- og menningarmálaráðuneytisins um að það eigi að veita fósturbörnum skólavist, sbr. 5. gr. grunnskólalaga, það eitt og sér var mikill áfangi. Þó svo að fljótt á lítið sé ekki um kostnaðaráhrif að ræða fyrir sveitarstjórnarstigið í heild sinni, er ljóst að þetta gæti samt haft áhrif, sérstaklega fyrir minnstu sveitarfélögin, sem gætu þurft að bæta við sig mannafla eða breytta skólaakstri sínum vegna fósturbarns. Sveitarfélagið Árborg hefði viljað sjá skýra afstöðu til þess að bæði almennur og sértækur skólakostnaður vegna barna í tímabundnu fóstri eigi að greiðast af lögheimilissveitarfélagi barns, þó með viðmiðunarreglur sambandsins að leiðarljósi, líkt og verið hefur sbr. reglugerð 804/2004.

2. Athugasemdir við einstakar greinar

- Í 13. gr. frumvarpsins kemur fram að eftir b-lið 1. mgr. kemur nýr staflíður, svohljóðandi: „*kveðið á um að heimilt sé að láta aðilum, sem vinna með mál viðkomandi barns og nefndir með í 2. mgr. 17. gr. og 18. gr., í té upplýsingar um líðan barns eða meðferð máls ef það er talið nauðsynlegt vegna hagsmuna barnsins.*“ Í þessu kemur ekki fram hvort þurfi að hafa leyfi foreldra eða upplýsa þá um að barnaverndarnefnd láti í té upplýsingar um vinnslu málsins til

ofangreindra aðila. Mikilvæg er að hafa þetta skýrt og lagt er til að í lok textans komi „Ef barnaverndarnefnd telur að það þjóni hagsmunum barnsins að láta í té upplýsingar til annarra en foreldra ber nefndinni að upplýsa foreldra um að viðkomandi aðila verði veittar upplýsingar.

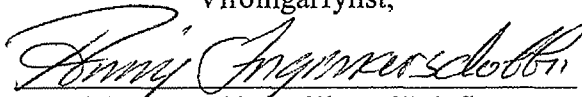
Ef barnaverndarstarfsmenn geta látið upplýsingar í té án samþykkis eða samvinnu við foreldra getur, það skapað enn meira vantraust foreldra á barnaverndarnefndina. En meginmarkmið barnaverndaryfirvalda er að eiga góða samvinnu við börn og foreldra sem þau hafa afskipti af og sýna þeim ávallt fyllstu nærgætni og virðingu.

- Í 39. gr. frumvarpsins er fjallað um umgengni og lagt til aukið vægi fósturforeldra þegar gerðir eru umgengnissamningar og er þetta skref í þá átt að bæta réttarstöðu fósturforeldra. Þessu ber að fagna því það gefur auga leið að mikilvægi þess að umgengni geti farið fram er að fósturforeldrar séu með í ráðum, sérstaklega þegar um varanlegt fóstur er að ræða og börn eru ung.
- Í 40. gr. og 49. gr. frumvarpsins er fjallað um að ráðherra setji reglugerð þar sem mælt verði fyrir um greiðslur til fósturforeldra þarna er átt við upphæð gjalda sem sveitarfélögum ber að greiða vegna vistunar barns á heimili og stofnunum á ábyrgð ríkisins. Sveitarfélagið fagnar þessu og leggur mikla áherslu á mikilvægi þess að samræmdar reglur séu um þessa þætti.

3. Lokaorð

Sveitarfélagið Árborg fagnar nýmælum og orðalagsbreytingum í frumvarpinu þó ekki sé um umtalsverðar breytingar að ræða, fyrst og fremst er verið að skýra og skerpa ákvæði laganna. Helstu breytingar eru verkaskipting á milli ríkis og sveitarfélaga við vistun barna utan heimilis. Í frumvarpinu er kveðið á um meiri kostnaðar þátttökusveitarfélaga í úrræðum utan heimilis. Þá kemur fram í frumvarpinu nýr kafli um mat og eftirlit með gæðum úrræða og vistunar barna utan heimilis. Helstu nýmæli frumvarpsins sem hafta í för með sér aukinn kostnað hjá sveitarfélögum eru. skólamál barna sem vistast í tímabundnu fóstri en viðtökusveitarfélag ber almennan kostnað, s.s. skólakostnað og akstur en það sveitarfélag sem ráðstafar barninu í fóstur ber ábyrgð á kostnaði vegna sérfræðipjónustu eða sérþarfa í tengslum við skólagöngu. Einnig kemur fram í frumvarpinu aukinn kostnaður sveitarfélaga þegar börn fara í úrræði utan heimilis. Að sama skapi mun ríkið sjá um að byggja upp heimili og stofnanir til að slík úrræði séu til staðar sama hvar á landinu barn á heima, er þetta gert til að tryggja jafnræði sem er mjög jákvætt. Einnig ber að fagna þeirri nýbreytni að félags- og tryggingamálaráðuneytið muni setja gjaldskrá, að fengnum tillögum Barnaverndarstofu um greiðslu vegna vistunar barna á heimilum og/eða á stofnunum sem og greiðslum með börnum í fóstur. E þetta mikilvægt í allri samræmingu og að allir sitji við sama borð hvar á landinu sem þeir búa.

Virðingarfyllst,

Anný Ingimarsdóttir, félagsráðgjafi
verkefnisstjóri félagslegrar ráðgjafar